

OUCH!

Jūsu ikmēneša informatīvais biļetens drošības izpratnes veicināšanai

Kontu pārņemšana: "Emocionālie plēsēji"

Apkrāpta negaidīti: Emmas stāsts

Emma pārlūkoja Facebook, kad ieraudzīja sirsnīgu ierakstu no savas māsiņas Sāras. Ierakstā bija izklāstītas satraucošas ziņas: Sāras gados vecais tēvs bija pārcēlies uz pansionātu un pārdevis savas mantas, lai palīdzētu segt medicīniskos izdevumus. Bija pievienoti attēli ar tādām lietām kā viņa automašīna, rotaslietas un senlaicīgas mēbeles par neticami zemām cenām.

Vēloties palīdzēt un iegūt izdevīgu piedāvājumu, Emma ātri sazinājās ar Sāru, izmantojot Facebook Messenger, pirmo reizi pēc vairākiem gadiem. Sāra bija priecīga saņemt ziņu no māsiņas un informēja Emmu par tēva stāvokli. Sāra ātri pārgāja pie maksājuma detaļām, mudinot Emmu rīkoties, jo daudzas preces jau esot aizrunātas. Emma nekavējoties pārskaitīja naudu, diemžēl tikai vēlāk atklāja, ka viss ieraksts bija krāpšana.

Emma patiesībā nekad nebija runājusi ar savu māsiņu. Sāras Facebook kontu bija uzlauzis un pārņēmis krāpnieks. Pēc pilnīgas piekļuves iegūšanas, krāpnieks publicēja viltus ziņas par Sāras tēvu un pēc tam izmantoja Sāras uzticamo draugu un ģimenes locekļu tīklu, izlikdamies, ka pārdod viņa lietas. Domādami, ka pērk preces no Sāras (un atbalsta viņas tēvu), cilvēki patiesībā maksāja krāpniekam, kurš vienkārši izgaisa ar viņu naudu.

Kā tas notiek?

Krāpnieki piesavinās sociālo mediju kontus tādās platformās kā Facebook vai Instagram, bieži vien uzminot lietotājavārdu un paroles. Iekļuvuši kontā, viņi uzdodas par konta īpašnieku, lai dalītos ar viltus ziņām, kurās bieži vien ir iekļautas emocionālas detaļas, lai radītu steidzamības sajūtu un mudinātu cilvēkus rīkoties. Šādos krāpšanas gadījumos bieži vien tiek iekļauti tādi stāsti kā, piemēram, cilvēks ir aplaupīts un viņam ir vajadzīga palīdzība, ka viņš ir cietis autoavārijā un ir nepieciešama nauda, vai minēts, ka miris tuvinieks un viņa mantas tiek pārdotas.

Upuri tiek ievilināti, liekto viņiem noticēt, ka ziņu sūta kāds, kuru viņi pazīst un kuram uzticas. Viņi nosūta naudu, bieži vien izmantojot neizsekojamas maksājumu metodes, piemēram, savstarpējo maksājumu lietotnes vai elektroniskos pārskaitījumus, un tikai vēlāk atklāj, ka patiesībā nav bijuši darījumi ar radniekiem vai draugiem, un viņu nauda ir pazudusi.

Kāpēc šādas krāpšanas ir tik bīstamas?

- **Nozagta uzticība:** Krāpnieki izmanto uzticamu sociālo mediju kontu tīklu, kuru viņi pārņem. Ieraksti izskatās tādi, it kā tos raksta kāds uzticams draugs vai ģimenes loceklis, tādējādi padarot tos ticamākus.
- **Emocionālā manipulācija:** Krāpnieki izmanto personiskas un emocionālas tēmas, kas bieži rada izteiktu steidzamības vai izdevības sajūtu, piespiežot cilvēkus galā kļūdīties.

- **Strauja informācijas izplatīšana:** Kad upura konts ir uzlauzts, krāpnieks var ātri sasniegt simtiem, ja ne tūkstošiem cilvēku. Turklāt daudzi cilvēki izmanto vienu un to pašu paroli vairākiem sociālo mediju kontiem, tāpēc, tiklīdz ir pārņemts viens konts, šo pašu paroli var izmantot, lai pārņemtu citus upura sociālo mediju kontus.

Kā pasargāt sevi un citus

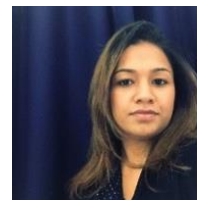
- **Skeptiski izturieties pret emocionāliem ierakstiem, kas saistīti ar naudu:** Ja kāds ieraksts šķiet neparasti emocionāls vai steidzams un ir saistīts ar naudas sūtīšanu kādam cilvēkam, paņemiet pauzi un pārlicinieties, vai tā nav krāpšana.
- **Sazinieties un pārbaudiet konkrēto informāciju :** Sazinieties ar personu, izmantojot citi saziņas kanālu, lai apstiprinātu stāstu. Piemēram, piezvaniet pa tālruni vai aprunājieties ar personu klātienē. Nereti cietušais pat nezina, ka viņa konts ir pārņemts un ka viņa kontā ierakstus veic krāpnieks.
- **Pārbaudiet, vai nav sarkano karogu:** Krāpnieki bieži vien pieprasa samaksu, izmantojot neizsekojamas metodes, piemēram, dāvanu kartes vai Bitcoin. Vēl viens sarkanais karogs ir, ja viņi lūdz izmantot citu platformu, lai turpinātu saziņu (piemēram, pāriet no Facebook Messenger uz WhatsApp).
- **Konta aizsardzība:** Ja jūsu konts ir uzlauzts un pārņemts, pirmais, ko kibernetiķi bieži vien dara, ir nomaina jūsu paroli, bloķējot jūsu kontu. Kad tas ir noticis, ir ļoti grūti atjaunot jūsu kontu. Sāciet aizsargāt katru savu kontu ar garu un unikālu paroli. Pēc tam katram kontam iespējojiet daudzfaktoru autentifikāciju. Šie divi vienkāršie soļi padarīs jūsu kontus daudz drošākus, un krāpnieki par to jūs ienīdīs!

Esiet soli priekšā

Runājot par kontu pārņemšanas krāpniecību, jūs pats esat labākais aizsargs. Ja jums ir aizdomas, ka esat saskāries ar šo krāpšanu, nekavējoties ziņojiet par kontu un informējiet savu sociālo mediju platformu.

Viesredaktore

Eimija Dsouza (Amie Dsouza) ir kibernetiķu speciāliste, kas strādā vienā no lielākajām ASV lidsabiedrībām. Viņa ir strādājusi sešās valstīs un ir organizācijas Sievietes kibernetiķu (Women in Cybersecurity (WiCys)) valdes locekle. Eimija aktīvi iestājas par visu personu izglītošanu par personas datu drošību tiešsaistē.

Resursi

Emocionālie palaidējmehānismi: Kā krāpnieki jūs apmuļķo: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/emotional-triggers-how-cyber-attackers-trick-you/>

Kā kibernetiķi nozog jūsu paroles: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/unveiling-shadows-how-cyber-criminals-steal-your-passwords>

Frāzveida parolu spēks: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/power-passphrase/>

Esmu hakeru upuris, ko tagad darīt: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/im-hacked-now-what/>

Tulkojums: CERT.LV

OUCH! Izdod SANS Security Awareness un izplata ar Creative Commons BY-NC-ND 4.0 licenci. Ar šo informatīvo bijetenu atļauts brīvi dalīties un to izplatīt, ja vien tas netiek pārdots un modificēts. Redakcijas kolēģija: Valters Skrivenss (Walter Scrivens), Fils Hofmans (Phil Hoffman), Alans Vagoners (Alan Waggoner), Leslija Ridauta (Leslie Ridout), Princesa Janga (Princess Young).